

Naloga 7

Jaka Čop

14. april 2025

V vzajemnem katalogu COBIB poiščite delo, za katerega veste, da obstaja več knjižnih izdaj (v zbirki COBIB naj bo vsaj pet različnih izdaj/bibliografskih zapisov za isto delo, lahko v različnih jezikih; med tovrstna dela spadajo predvsem bestsellerji, klasike, učbeniki). Koliko je vseh izdaj tega dela, ki so zabeležene v zbirki COBIB?

Preglejte do 10 zapisov (zavihek Podrobni podatki). Po možnosti naj bodo čim bolj različni z vidika leta izdaje, založbe in jezika.

Navedite:

- Ali je pri vseh zapisih navedena ista vrsta gradiva?
- Ali so pri vseh zapisih navedene iste predmetne oznake?
- Ali imajo vsi zapisi isto/e klasifikacijsko/e oznako/e (UDK)? (Ni potrebno razrešiti, kaj posamezna oznaka pomeni.)
- Ali zapisi vsebujejo izvleček? Če več zapisov vsebuje izvleček, ali je povsod enak?

Če ste ugotovili, da obstajajo v teh kategorijah razlike med zapisi, ali je jasno, zakaj razlike obstajajo?

Vaše ugotovitve komentirajte, predvsem z vidika primernosti za iskanje po vsebini!

Za nalogo smo si izbrali delo *Harry Potter and the half-blood prince* in njegove prevode. Vseh zabeleženih izdaj v bazi COBIB je 36. Za potrebe naloge smo se omejili na devet(9) zapisov, ki so navedeni v razdelku **Literatura** in so se nam zdeli še posebej zanimivi. Prva angleška (britanska in ameriška izdaja), italijanska izdaja, madžarska izdaja, nemška izdaja, slovenski izdaji v Braillovi pisavi in latinici (obe prevoda B. Gradišnika), slovenska izdaja v prevodu Jakoba Kende in zadnji ponatis slovenske izdaje v prevodu Jakoba Kende.

- Vrste gradiva so pri zapisih dokaj različne. Večina [(Rowling, 2005a), (Rowling, 2005b), (Rowling, 2005e), (Rowling, 2011) in (Rowling, 2023)] ima pod vrsto gradiva oznako: „(znanstveno)fantastična proza“. Ostale oznake, ki jih lahko , pa so še: „roman“, „kratka proza“, „pravljice“ ter „Braillova ali Moonova pisava“. Razen Braillove pisave so vsi ostali pojmi sicer dokaj podobni, a še vedno pomensko različni.

- Za predmetne oznake bi lahko uganili, da bodo zelo različne med različnimi zapisi. Ne bi pa morda mogli napovedati, da bodo samo tri od devetih knjig imele vnešene predmetne oznake. Prvič se „pojavi“ (na našem seznamu) v zapisu ameriške izdaje (Rowling, 2005b), nato v nemški izdaji (Rowling, 2005e). Ni presenetljivo, da je zadnja izdaja (Rowling, 2023) v tej kategoriji najbolj dodelana in vsebuje celo dva niza predmetnih oznak. Poleg tega pa vsebuje tudi nekontrolirane predmetne oznake in predmetne oznake SGC. Domnevamo, da so se standardi oz. predpisi za predmetno označevanje od prvega vnosa do danes konkretno spremenili in poenotili.
- Začetni del UDK-ja je pri vseh zapisih enak (821.111-93). Klasifikacijska oznaka se razlikuje zgolj v dodatnih in privesnih vrstilih, ki domnevno označujejo kraj oz. jezik, kar je povsem razumljivo in tudi pričakovano.
- Nobeden od zapisov ne vsebuje izvlečka. Vsaj po naših izkušnjah ga leposlovna dela navadno sploh ne vsebujejo.

Opomba 1. (K vrstam gradiva)

Kot smo že zapisali, so si vrste gradiva resda dokaj podobne po pomenu, a lahko to po našem mnenju predstavlja problem za iskanje po vrsti gradiva. Najbolj preprost primer, ki to pokaže, je ta, ko najdemo na primer knjigo v tujem jeziku z določeno predmetno oznako (npr. pravljica), ki pa ni dominantna vrsta gradiva (ali celo pravilna vrsta gradiva). Glede iskanja istega dela, a drugega prevoda nas rešuje COBISS s funkcijo „Vse izdaje in prevodi“, ki smo jo tudi sami uporabili. Za iskanje podobnega gradiva pa je lahko napačna katalogizacija velika ovira, za katero trenutno sami ne poznamo rešitve. Zakaj do tovrstnih odstopanj prihaja, pa lahko zgolj ugibamo/domnevamo. Standardi, predpisi in pravila so se v razmiku 17 let gotovo močno spremenili. Katalogizatorji pa so se v tem času dodatno izobrazili in standardizirali, zato domnevamo, da bi morali biti novejši zapisi bolj natančni in enotni.

Opomba 2. (K predmetnim oznakam)

Predmetne oznake so verjetno najbolj subjektivna kategorija opisovanja gradiva, zato po eni strani ni čudno, da prihaja do odstopanj od katalogizatorja do katalogizatorja. Hkrati se nam zdi, da prihaja do poskusov standardizacije predmetnih oznak, po drugi strani pa imamo v Sloveniji trenutno vsaj dva različna geslovnika – COBISS-ovega in SSSG. Dvomimo v korist dveh različnih poskusov standardizacije. Presenetljivo pa je, da večina knjig na našem pregledanem seznamu sploh nima predmetnih oznak. Se je predmetno označevanje morda dobro uveljavilo šele v zadnjem času (zadnjih nekaj letih)?

Literatura

- Rowling, J. K. (2005a). *Harry Potter and the half-blood prince* (1st ed.). Bloomsbury.
- Rowling, J. K. (2005b). *Harry Potter and the half-blood prince*. [6] (1st American ed.) [O avtorici: str. [655]]. Arthur A. Levine Books,
- Rowling, J. K. (2005c). *Harry Potter e il Principe Mezzosangue: romanzo*. Salani.
- Rowling, J. K. (2005d). *Harry Potter és a Félvér Herceg* [Prevod dela: Harry Potter and the Half-Blood Prince]. Animus.
- Rowling, J. K. (2005e). *Harry Potter und der Halbblutprinz* [Prevod dela: Harry Potter and the half-blood prince]. Carlsen.
- Rowling, J. K. (2006a). *Harry Potter, Polkrvni princ* [Prevod dela: Harry Potter and the half-blood prince]. [Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije].
- Rowling, J. K. (2006b). *Harry Potter, Polkrvni princ* [Prevod dela: Harry Potter and the half-blood prince]. Epta.
- Rowling, J. K. (2011). *Harry Potter, Princ mešane krvi* (1. izd.) [Prevod dela: Harry Potter and the half-blood prince]. Mladinska knjiga.
- Rowling, J. K. (2023). *Harry Potter, Princ mešane krvi* (4. ponatis) [Prevod dela: Harry Potter and the half-blood prince]. Mladinska knjiga.